

Průmyslová soběstačnost je jedním z nejdůležitějších témat Evropské unie. Česko má potenciál být lídrem transformace

28.5.2024 - | Ernst & Young

V návaznosti na krizi dodavatelských řetězců během pandemie covidu-19 nebo války na Ukrajině Evropa intenzivně řeší téma průmyslové soběstačnosti. Analýza průmyslové soběstačnosti České republiky od EY podrobně zmapovala aktuální globální rizika a nabízí sadu doporučení, jak může v této oblasti Česko využít svůj potenciál.

Geograficky rozptýlené a dlouhé dodavatelské řetězce jsou jednoduše narušitelné. Geopolitické krize, obchodní války, přírodní katastrofy a války samotné přinášejí velkou pravděpodobnost přerušení toku materiálu a zboží. Třeba potenciální geograficky vzdálený konflikt mezi Čínou a Tchaj-wanem by měl nedozírné následky i pro evropskou ekonomiku. Přes 40 % obchodu EU probíhá přes jednu z nejvytíženějších obchodních tras – Tchajwanský průliv. Tchaj-wan je také jedním z nejvýznamnějších světových výrobců čipů a polovodičů. Případné zastavení výroby by znamenalo globální nedostatek součástek a náhradních dílů. Hrozí tak riziko celosvětové hospodářské recese, trvalé inflace, masových státních bankrotů, růstu nezaměstnanosti a možných sociálních nepokojů.

Z analýzy vyplývá, že pro průmyslovou činnost je optimální, aby suroviny, komponenty, pracovní síla, stroje a zařízení pocházely ze zdrojů domácí ekonomiky a byly cenově a kvalitativně nejvýhodnější. V roce 2021 tvořily výrobky zpracovatelského průmyslu 91,8 % dovozu do ČR, s největším podílem v oblasti motorových vozidel, počítačů a elektroniky, přičemž hodnota importu vzrostla z 1 878,6 mld. Kč v roce 2005 na 3 958,1 mld. Kč v roce 2021. „Pro posílení domácího průmyslu je důležité rozvíjet výrobní kapacity, zlepšovat know-how, snižovat administrativu a hledat alternativy k dovozu. Jako hlavní pilíře pro posílení průmyslové soběstačnosti ČR vnímám inovace, využití průmyslové tradice ČR, přilákání kvalifikovaných pracovníků a robustní energetickou infrastrukturu,“ říká **Zdeněk Dušek, partner, EY Česká republika.**

Evropská unie tak vyvíjí snahy o lokalizaci co největší části dodavatelských řetězců. Části řetězců, které nemůže lokalizovat přímo, by pak měla využívat ve stabilních a sprátelených částech světa (např. Severní Amerika). Výsledkem jsou třeba dokumenty jako Antverpská deklarace o evropské průmyslové dohodě nebo Evropský akt o kritických surovinách, které mají posílit roli Evropy jako světové průmyslové velmoci. To znamená příležitost i pro českou ekonomiku, která disponuje už od 19. století vysokou mírou industrializace.

„Musíme se zaměřit na diverzifikaci zdrojů a stát se atraktivní pro nearshoring. Pokud naše extrémně otevřená ekonomika nechce zůstat zranitelná narušenými dodavatelskými řetězci, měli bychom usilovat o lokalizaci co největší části dodavatelských řetězců do České republiky a podpořit automatizaci a robotizaci všech typů výrob,“ říká **Ondřej Votruba, výkonný ředitel Sdružení pro zahraniční investice - AFI.**

Analýza také ukazuje, že v případě železa, oceli a výrobků z nich máme mírně pozitivní obchodní bilanci v jejich objemu. V cenách je ale bilance výrazně minusová, a to v řádu 11,4 mld. Kč. Znamená to tedy, že dovážíme ve vyšších cenách, než vyvážíme. A podobná situace se netýká jen železa a oceli. „U řady surovin nevyvážíme s přidanou hodnotou. Třeba u výrobků ze zinku dovážíme 6,6 tis. tun v hodnotě 1,2 miliardy korun, ale vyvážíme v úplně stejné hodnotě 10,2 tis. tun, tedy vyvážíme mnohem levněji, než dovážíme. Naopak u lithia dovážíme 1,9 tis. tun galvanických článků a

lithiových baterií v hodnotě 1,6 miliardy korun. Vyvážíme pouze 0,5 tis. tun, ale v hodnotě 1 miliardy – tady je vidět, že s přidanou hodnotou dokážeme pracovat správně a mohlo by tomu tak být i u ostatních surovin,” doplňuje **Ondřej Votruba**.

„Česká republika ukázala, že umí nabídnout zázemí pro výrobu s přidanou hodnotou. Ještě větší výhodu bychom získali, kdybychom měli dostatek zón připravených pro moderní průmyslovou výstavbu. Proto je potřeba rychlejší a předvídatelnější povolování staveb. Také jsou nutné opravdu komplexní strukturální změny v celém procesu, nejen dílčí změny stavebního zákona. Musíme se také zaměřit na nastavení rozpočtového určení daní, aby byly obce více motivované k rozvoji, a snížit byrokracii stávajícím podnikům a podnikatelům obecně, aby mohli více investovat do automatizace a zvýšení přidané hodnoty,” upozorňuje na další výzvy **Klára Sobotková, místopředsedkyně Řídícího výboru Sdružení pro zahraniční investice - AFI**.

Vláda by také měla maximálně zjednodušit a zrychlit proces zaměstnávání cizinců a současně flexibilněji pracovat s kvótami pro vybrané země tak, aby odpovídaly požadavkům jednotlivých odvětví. „Tuzemský průmysl nadále brzdí tisíce neobsazených pracovních míst, na které nejsou zaměstnavatelé schopni získat zaměstnance s vhodnou kvalifikací. Řešením je více otevřít trh práce zahraničním zaměstnancům. Pomohla by i větší otevřenost našich univerzit k zahraničním studentům, včetně nastavení systému, který bude tyto studenty motivovat, aby v Česku po skončení studia nastoupili do zaměstnání,” říká **Zdeněk Petzl, výkonný ředitel Sdružení automobilového průmyslu**.

Prioritou pro stát by se mělo stát také zmapování ložisek a obnova těžby kovů, nerostů a materiálů pro stavebnictví šetrnou formou, přímo napojená na jejich zpracování v Česku. Energetika a teplárenství pak musí přejít co nejrychleji na nízkoemisní zdroje, tedy na obnovitelné zdroje energie, a pokračovat v rozvoji jaderné energetiky.

Energetika se ukazuje jako klíčový faktor pro budoucí rozvoj průmyslové soběstačnosti a konkurenceschopnosti ČR, přičemž zejména cena a dostupnost energií budou rozhodující pro rozvoj zpracovatelského průmyslu. Ten se v důsledku transformace, automatizace a digitalizace stává energeticky náročnějším. „Investice do jaderné energetiky, modulárních reaktorů, rychlý rozvoj obnovitelných zdrojů a modernizace energetické infrastruktury jsou nezbytné pro zajištění konkurenceschopnosti v klíčových odvětvích a pro snížení závislosti na fosilních palivech, což je zásadní nejen pro ekonomickou bezpečnost, ale i pro udržitelný růst České republiky,” uzavírá **Zdeněk Dušek, partner, EY Česká republika**.

Další podrobnosti a data jsou k dispozici zde.

O EY | Building a better working world

Smyslem EY je přispívat k tomu, aby svět fungoval lépe. Proto pomáháme klientům, našim zaměstnancům i širšímu společenství vytvářet dlouhodobé hodnoty a posilovat důvěru v kapitálové trhy. Tým odborníků EY, vybavené nejmodernějšími technologiemi, působí ve více než 150 zemích celého světa – provádějí audity a poskytují klientům širokou poradenskou podporu, která jim umožňuje růst, transformovat se a efektivně fungovat.

Název EY zahrnuje celosvětovou organizaci a může zahrnovat jednu či více členských firem Ernst & Young Global Limited, z nichž každá je samostatnou právní osobou. Ernst & Young Global Limited je britská společnost s ručením omezeným garancí, která neposkytuje služby klientům. Informace o tom, jak EY shromažďuje a používá osobní údaje, a o právech fyzických osob stanovených právními předpisy o ochraně osobních údajů jsou k dispozici na ey.com/privacy. Členské firmy EY neposkytují právní služby v zemích, kde to zákon neumožňuje. Podrobnější informace o naší

organizaci najdete na našich webových stránkách www.ey.com/cz.

https://www.ey.com/cs_cz/news/2024/05/prumyslova-sobestacnost-je-jednim-z-nejdulezitejsich-temat-evropske-unie-cesko-ma-potencial-byt-lidrem-transformace